

Næstved var ofte på heksenes side

Næstved - 07. august 2021 kl.

18:30

Af Kristina Herlev Wulff

Kontakt redaktionen

e tunge skyer har fordrevet

Journalist og historielærer Niels Juul tog 25-30 nysgerrige med på en tur gennem Næstved i heksenes fodspor. Fotos: Kristina Herlev Wulff

Tilmeld
nyhedsbrev

solens varme stråler. Rundt om klokketårnet på Sankt Peders Kirke svæver tre svaler. Under dem tager journalist og historielærer Niels Juul en gruppe nysgerrige med tilbage i tiden. I fodsporene på de kvinder i Næstved, som blev kaldt hekse for omkring 500 år siden.

- Vi kalder dem for kloge koner i dag, men det ord fandtes ikke dengang, forklarer Niels Juul.

Ægteskabsrådgivning

Kvinderne var nyttige i lokalsamfundet, hvor man gik til dem, når man havde et problem, der skulle løses. Mod betaling forstås.

Her er kvinderne Kirstine Mules, Maren Eriks og Else Thues nævnt i bøgerne som tre af Næstveds hekse.

Og problemer havde Peder Skrædder i 1601.

- Han havde et meget, meget konkret og jordnært problem. Hans kone var skredet, fortæller Niels Juul, mens trækrønernes skygger danser over kirkens røde mursten bag ham.

Og det fik den forladte skrædder til at opsøge Maren Eriks. Med hendes rådgivning lykkedes det skrædderen at vinde sin hustrus gunst tilbage.

Organisten i Sankt Mortens Kirke gav en heks skylden for, at han blev fyret fra sit job i kirken og som præst i Fensmark og Rislev. Foto: Kristina Herlev Wulff

Heksen fjernede lykken

Men heksene fik ofte skylden og ansvaret for alskens ulykker.

Og da skadelig magi var forbudt, så blev de hekse trukket for retten.

Det skete blandt andet, da organisten Knud Mortensen i Sankt Mortens Kirke mistede sit job både der og som præst i Fensmark og Rislev sogne. Det var utænkeligt, at det var hans egen skyld.

- Han måtte have rensat sit navn. Så han klagede til rådhuset over en heks, der måtte være skyld i hans ulykke. For hun måtte have fjernet hans lykke. Det troede man, at de kunne, fortæller Niels Juul.

Man skal ikke have været til ret mange sankthansfester, før man kender slutningen på sådan en retssag.

- Hun var meget bange for at blive dømt og skulle på bålet. Så ville hun hellere begå selvmord, beretter historielæreren.

Også Kirstine Mules, Maren Eriks og Else Thues blev slæbt for retten.

Men her udmærker Næstved sig.

Retssagerne mod heksene foregik i det gamle rådhus, der ligger ved siden af Sankt Peders Kirke. Foto: Kristina Herlev Wulff

På heksenes side

Det er usikkert, præcis hvor mange der blev brændt på bålet her til lands for trolddom. Men det anslås, at det var cirka 1.000 personer.

I Næstved er der kun beskrevet to hekseafbrændinger. For i flere tilfælde så retten med milde øjne på dem.

Det gjaldt også de tre hekse, Kirstine, Maren og Else, der nu sad i kachotten under Næstveds gamle rådhus. Her skulle de sidde, indtil deres sag skulle for retten.

Det var vinter og koldt, og efterforskningen trak i langdrag.

Til sidst fik lensmanden ondt af dem. Han aftalte med dem, at de alle tre kunne blive løsladt, hvis de dukkede op til domsafsigelsen.

- Jeg tror næsten, han har satset på, at de ikke ville dukke op igen de her tre hekse. For det gjorde de naturligvis ikke, fortæller Niels Juul.

- Så Næstved var på heksenes side i denne omgang.

Og heksen, der var anklaget for at have kostet organisten jobbet, blev frifundet.

- Man var ikke enig med hr. Knud om, at det var hende, der var årsag til hans ulykke.

Til gengæld havde hun bedrevet såkaldt »hvid trolddom« - altså hjulpet folk for penge - og det var nu blevet ulovligt. Så hun blev landsforvist. Men undgik at ende sine dage på bålet som så mange andre.